

ČESTITKA

Novo vodstvo Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

V soboto, 21. septembra 2024, je bila na Reki izredna volilna skupščina Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Delegati iz vseh slovenskih društev so se sestali v živo ali prek aplikacije Zoom ter izvolili novo predsedstvo in delovna telesa. Čestitamo novi predsednici Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Barbari Antolić Vupora in namestniku predsednice Silvestru Kmetiću ter jima želimo uspešno delo!

(Vir slike: <https://media.istockphoto.com>)

AKTUALNE NOVICE

september 2024

19. Vseslovensko srečanje slovenskih društev na Hrvaškem

V soboto, 7. septembra, je v gozdnem parku Golubinjak (Gorski kotar) potekalo že 19. Vseslovensko srečanje slovenskih društev v organizaciji Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Srečanja se je udeležilo kar 312 članov iz slovenskih društev na Hrvaškem. Udeleženci so si lahko ogledali lepote jame Lokvarke, se sprehodili do Ledene jame ter sodelovali v različnih aktivnostih (delavnica zdravilnih zelišč, likovna delavnica, balinanje itd.). Prisotni so z veseljem zaplesali tudi ob veselih ritmih slovenskega ansambla Potep. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Veleposlaništva RS v Zagrebu ter Občine Lokve. Na srečanju so sodelovala društva: Slovenski Dom Zagreb, Slovenski dom KPD Bazovica, SKD Triglav, Split, SKD Istra, Pulj, SKD Snežnik, Lovran, SKD Lipa, Zadar, KD Slovenski dom, Karlovec, Društvo Slovencev Labin, SKD Oljka, Poreč, SKD Lipa,

Buzet, SKD Nagelj, Varaždin, SKD Gorski kotar, Tršće, SKD Ajda, Umag in SKD Prešeren, Lokve.
(Vir: Zveza slovenskih društev na Hrvaškem)

Foto Istog Žorž

DAN VRNITVE PRIMORSKE K MATIČNI DOMOVINI

15. septembra je v Sloveniji državni praznik, in sicer dan vrnitve Primorske k matični domovini. Praznik spominja na 15. september 1947, ko je bila uveljavljena Pariška mirovna pogodba, v kateri so med drugim sprejeli tudi odločitev, da se Jugoslaviji ponovno priključijo nekatera ozemlja, ki jih je po prvi svetovni vojni izgubila.

Konec prve svetovne vojne je Primorska spadala pod italijansko ozemlje. Prepovedana je bila uporaba slovenskega jezika, petje slovenskih pesmi, branje slovenskih knjig. Pouk v šolah je potekal samo v italijanskem jeziku, spreminjali pa so celo slovenske priimke v italijanske.

S Pariško mirovno pogodbo so pod Italijo prešle Benečija, Režija, Gorica in Kanalska dolina, pod Jugoslavijo pa preostali del Primorske, Istra z Reko, vsi otoki in Zadar z okolico. Priključitev Primorske je za Slovence pomenila ponovno oblast nad ozemljem, kjer so živeli Slovenci, ter dostop do odprtega morja.

S to odločitvijo se je večina Primorcev, ki so pred tem več kot dvajset let trpeli pod fašizmom in od septembra 1943 pod nacistično okupacijo, pridružila matičnemu narodu v okviru tedanje jugoslovanske federacije. Izven slovenskih meja je sicer ostalo še 140.000 Slovencev.

(Vir: <https://mojaslovenija.net/dan-vrnitve-primorske-k-maticni-domovini/>)

Nagradni natečaj za mlade rojake po svetu 2024

Svetovni slovenski kongres je objavil nagradni bralno-risalni natečaj za mlade, tokrat so izbrali pravljico »O malem čuku, ki živi v Nuku«, avtorice Helene Janežič, z ilustracijami Polone Kosec.

Sodelovanje na natečaju je omejeno na otroke od 6. do 13. leta starosti, ki živijo izven Republike Slovenije in imajo slovenske korenine. Na njem lahko sodelujejo tudi slovenske šole izven Republike Slovenije ter skupine dopolnilnega pouka slovenščine, na Hrvaškem tudi osnovnošolci pri pouku slovenskega jezika in kulture po modelu C. Besedilo lahko otroci sami, s pomočjo staršev ali mentorjev preberejo, za natečaj pa pripravijo risbo z

motivom, ki se jim je najbolj vtisnil v spomin.

Natečaj bo odprt od 1. do 31. oktobra 2024, več informacij o prijavi pa lahko dobite na spletni strani Svetovnega slovenskega kongresa ali pa na elektronskem naslovu

slovenska.konferenca@slokongres.com.

(Vir: https://www.slokongres.com/dogodek/nagradni-natecaj-za-mlade-rojake-po-svetu-2024/?fbclid=IwY2xjawFgl_hleHRuA2FlbQIxMQABHSSju7VE3P-W85ji_bMjc8EaN3GnXdt7zUHFJeTfw2r8zd8hnt2QsGbV_tQ_aem_t9Mb-mCYn_2ol99ruKEBKw)

Evropski dan jezikov

26. septembra praznujemo evropski dan jezikov – okoli 700 milijonov Evropejcev, ki živijo v 46 državah članicah Sveta Evrope, tudi z jezikovno raznolikostjo ohranja bogato kulturno dediščino celine.

Slovenci govorimo jezik z največ, približno 50, narečji med slovanskimi jeziki. Slovenski jezik je med drugim tudi zaradi narečij in uporabe jezikovne dvojine edinstven znotraj slovanske jezikovne družine.

Evropski dan jezikov je priložnost, da se opozori na obstoj vseh evropskih jezikov, vključno z manjšinskimi jeziki in jeziki migrantov. Na evropski celine se odraža prava jezikovna zakladnica, saj je poleg 24 uradnih jezikov držav članic EU mogoče slišati tudi več kot 60 regionalnih in manjšinskih jezikov, ki jih govorijo pripadniki avtohtonih evropskih skupnosti, ter jezike priseljencev iz drugih držav in celin.

23. septembra pa smo obeležili mednarodni dan znakovnih jezikov. Znakovni jeziki so ključni za ohranjanje jezikovne in kulturne raznolikosti.

Znakovni jeziki so jeziki, ki uporabljajo dogovorjene gibe rok za prenos pomena, za razliko od govornih jezikov, ki uporabljajo govor. Znakovni jeziki se uporabljajo z rokami in obrazno mimiko in so enakovredni z drugimi, govornimi, naravnimi jeziki z lastno slovnico in sintakso.

(Vir: <https://www.facebook.com/VladaRepublikeSlovenije> in <https://www.facebook.com/mddsz>)

Festival jezikov v Zagrebu

27. septembra je na Filozofski fakulteti v Zagrebu potekal Festival jezikov, na katerem je bil predstavljen tudi slovenski jezik.

Programa so se udeležili jezikoslovci, pisatelji, učitelji in profesorji, veleposlaništva, kulturni zavodi, srednje šole, šole tujih jezikov in številni drugi gostje, ki so obiskovalcem ponudili vrsto zabavnih in poučnih vsebin: od kratkih tečajev tujih jezikov, kulturnih razglednic, kvizov, predstavitev dela prevajalcev v evropskih institucijah in možnosti preizkusa dela v konferenčni prevajalski kabini, spoznavanja avdiovizualnega prevajanja do predavanj o klasičnih jezikih danes in še veliko več.

Dve delavnici s kratkima tečajema slovenskega jezika in zanimivostmi o Sloveniji sta potekali ob 10:30 in ob 14:00. Veleposlaništvo Slovenije je s sodelavci in s študenti Odseka za južnoslovanske jezike in književnost Filozofske fakultete s kvizi in igrami prisotne uvedlo v osnove slovenščine na stojnici v avli fakultete.

Sodelovali so tudi Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Urad Vlade RS za komuniciranje in slovenska turistična organizacija s priložnostnimi darilci.

(Vir: https://croatia.representation.ec.europa.eu/events/festival-jezika-2024-2024-09-27_hr)

IZVEDENI DOGODKI DRUŠTEV

september 2024

SKD Lipa, Buzet

1. septembra so člani SKD Lipa Buzet sodelovali na čezmejnem srečanju v Kubeu v okviru kulturnega programa Šavrinska pot.

SKD Snežnik, Lovran

Vodnik planinske skupine Snežnik se je skupaj z člani PS Bazovica udeležil dvodnevne izleta v Mojstrano in Dovje, kjer so potekali Aljaževi dnevi. Vseslovensko srečanje, tradicionalno srečanje Slovencev na Hrvaškem, je bilo 7. septembra v Golubinjaku (Gorski Kotar). Dan kasneje, 8. septembra, so se nekateri člani planinske skupine udeležili tradicionalnega spominskega Bazoviškega pohoda ob obletnici smrti bazoviških junakov. V vrtu Slovenskega doma KPD Bazovica je 13. septembra potekala slovesnost prve trgatve potomke najstarejše trte na svetu, mariborske trte, sorte žametovka, ki so se je udeležili tudi člani društva. V septembru (23.–28. 9.) so se članice kreativne delavnice v Poreču udeležile likovne kolonije »Izmenjujmo veščine«, v organizaciji SKD Oljka Poreč.

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka

7. septembra so se člani društva udeležili Vseslovenskega srečanja v gozdnem parku Golubinjak.

Manjša ekipa KPD Bazovica je 8. septembra sodelovala na tradicionalnem pohodu in komemoraciji prvih žrtev fašizma v Bazovici nad Trstom.

13. septembra je bila v vrtu društva slovesnost ob prvi trgatvi potomke najstarejše trte na svetu. Množica gostov je uživala ob degustaciji sveže stisnjenega soka iz grozdja in mladega mošta. Za prikaz starinskega načina trgatve so poskrbeli Malečniški brači, moderator programa pa je bil izvrstni viničar, novinar in zgodovinar Stane Kocutar. Člani planinske skupine so med 14. in 20. septembrom na vabilo Katarine in Ljubomira Paljića obiskali Novi Sad in Fruško goro. Izlet je bil poimenovan Fruškogorske staze in vinarije.

Na Fruški gori so obiskali spomenik svobodi, hotel Norcev, planinsko kočo Crveni čot, Ledinsko jezero, trdnjavo Vrdnik in še marsikaj drugega.

21. septembra se je članica društva udeležila tradicionalne likovne kolonije pri slovaški manjšini, kjer, kot vedno, ni manjkalo dobre družbe in

tradicionalnih dobrot.

24. septembra je v društvu gostovalo društvo PA-leta iz Cerknice in odprlo slikarsko razstavo. Uvodni program sta z glasbo popestrila člana glasbene skupine Ivan Harej in Zdenka Kallan Verbanac. Čudovita dela so na ogled tudi v oktobru.

28. septembra so se planinci odpravili na Poklon, na tradicionalni pohod.

SKD Lipa, Zadar

2. septembra se je literarna skupina SKD Lipa v projektu mednarodnega sodelovanja udeležila makedonske Tangente na otoku Zlarinu.

7. septembra so se člani udeležili Vseslovenskega srečanja v gozdnem parku Golubinjak.

12. septembra je bil dogodek Na kavi z društvom v Kaufland caffè baru, potekali so tudi dogovori ter priprave za 17. likovno kolonijo »Jože Arzenšek 2024« v oktobru – priprava natečaja za sprejem na likovno kolonijo, izbor prijavljenih slikarjev.

KD Slovenski dom Karlovec

V organizaciji Kulturnega društva Slovenski dom Karlovec se je za člane društva pričel redni pouk slovenskega jezika prek spleta, ki poteka ob torkih.

7. septembra so člani društva sodelovali na Vseslovenskem srečanju 2024 v gozdnem parku Golubinjak.

Knjižni klub Slovenskega doma Karlovec – druženje ob knjigi: Beremo slovensko je potekal 28. septembra.

SKD Ajda, Umag

Dvajset članov društva se je 7. septembra udeležilo 19. Vseslovenskega srečanja, ki je, v organizaciji Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, potekalo v gozdnem parku Golubinjak.

Predstavnica društva se je prek platforme Zoom udeležila izredne seje Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, ki je bila 21. septembra na Reki.

Redno so potekale tedenske vaje ženskega pevskega zbora Ajda in folklorne skupine Ajda.

SKD Triglav, Split

V začetku septembra so se člani udeležili pestrega Vseslovenskega srečanja v gozdnem parku Golubinjak, z gozdnimi sprehodi, ogledi jam, likovnimi in zeliščnimi delavnicami, balinanjem in plesom na prostem, nakar so si v nedeljo, 8. septembra, ogledali spominski center Nikola Tesla v Smiljanu, kjer je odličen vodič opisal življenje velikega genija, predvsem njegovo otroštvo.

V društvu so se začele redne aktivnosti, kot so pevske vaje, klekljarska sekcija ter likovne in keramične delavnice. Literarna sekcija je nadaljevala s pripravo Planike, tajništvo je redno opravljalo svojo dejavnost s plačevanjem računov in pripravo kvartalnega obračuna.

Slovenski dom Zagreb, Zagreb

7. septembra so se člani Društva udeležili tradicionalnega Vseslovenskega srečanja v gozdnem parku Golubinjak.

26. septembra se je začel dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture po modelu C v gimnaziji Lucijana Vranjanina (Malešnica), ki ga vodi prof. Jure Plut. Več informacij: 01-6525 973.

V Slovenskem domu Zagreb je bila 29. septembra predstavitev notne zbirke Vinka Glasnovića Preljubo veselje, ki jo je pred kratkim izdala Rafaelova družba iz Ljubljane. Vinko Glasnović je bil pevec, skladatelj, dirigent in glasbeni pedagog, ki je več desetletij vodil slovenski duhovni mešani pevski zbor Antona Martina Slomška, ki deluje v Društvu. Na predstavitvi so spregovorili: prof. dr. Cecilija Oblonšek, urednica notne zbirke, Anita Škala v imenu duhovnega mešanega pevskega zbora Anton Martin Slomšek, Anton Trpin, dekan in duhovnik, ki že več desetletij mašuje na slovenskih mašah v Zagrebu, ter Lenart Rihar, ravnatelj Rafaelove družbe.

29. septembra je Društvo na dnevih narodnih manjšin v zagrebškem parku Zrinjevac kjer je sodelovalo 18 narodnih skupnosti, predstavilo svojo dejavnost, založništvo in značilno slovensko jedačo in pijačo. V kulturnem programu je nastopil mešani pevski zbor Slovenski dom Zagreb, na mimohodu narodnih noš pa sta članici Stanka Herak in Cvijeta Pandol Udiljak sodelovali v tradicionalni belokranjski

narodni noši.

Redno potekajo sledeče aktivnosti:

- Ob ponedeljkih: dopolnilni pouk slovenskega jezika,
- Ob torkih: ustvarjalna delavnica Šopek,
- Ob četrkih: pevske vaje MePZ Slovenski dom Zagreb,

- Ob petkih: pevske vaje MePZ A. M. Slomšek
- Svete maše v slovenščini: dvakrat mesečno v cerkvi Ranjenega Jezusa (Ilica 1).
- Srečanja v klubu Moja dežela.

NAPOVEDNIK DOGODKOV V DRUŠTVIH

oktober 2024

Predstavljamo vam spored dogodkov, ki so načrtovani v slovenskih društvih na Hrvaškem v mesecu oktobru 2024.

Za podrobnejše informacije se prosimo obrnite neposredno na posamezna društva, prav tako jih kontaktirajte tudi pred samim dogodkom.

SKD Lipa, Buzet

4. 10. 2024 – Začetek prireditve Dnevi slovenske kulture v Istri

11. 10. 2024 – Kulturni program na področju Buzeta v Mlinih, na meji med Hrvaško in Slovenijo, v programu sodelujejo kulturna društva hrvaške in slovenske Istre

SKD Snežnik, Lovran

1. – 30. 10. 2024 – Dnevi slovenske kulture v Istri
Družbeni izlet – Tolminska korita (datum še ni določen)

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka

7. – 11. 10. 2024 – Udeležba na likovni koloniji »Jože Arzenšek 2024« v Zadru

8. 10. 2024 – Literarno sodelovanje na prireditvi Reka miru (Mestna hiša, ob 18. uri)

13. 10. 2024 – Planinski izlet v Benečijo

17. 10. 2024 – Delavnica japonske ikebane (možno odstopanje datuma)

26. 10. 2024 – Nastop folklorne skupine v Domu za starejše Kantrida, Reka

SKD Lipa, Zadar

07.–11. 10. 2024 – 17. likovna kolonija »Jože Arzenšek 2024«: sodelujejo člani slovenskih društev iz Hrvaške in Slovenije (KD Studenci, Maribor)

11. 10. 2024 – Otvoritev razstave slik 17. likovne kolonije v Etnološkem muzeju Gradska straža ob 18.00 uri. V kulturnem programu nastopa Folklorna skupina Tanac iz Zadra, Literarna sekcija SKD Lipa

15. 10. 2024 – Pričetek tečaja slovenščine v Zadru, voditeljica Tatjana Bajlo, članica SKD Lipa

KD Slovenski dom Karlovec

Ob torkih – Redni pouk slovenskega jezika prek spleta za člane društva

2. 10. 2024 – Slovenski dnevi v Karlovcu, v sodelovanju z Mestno knjižnico I. G. Kovačić Karlovac, otvoritev razstave M. Mirt »Refleksija: 15 godina Kreslinovih pozornica« in glasbeni večer: Vlado Kreslin (Mestna knjižnica I. G. Kovačić Karlovac)

oktober – Knjižni klub Slovenskega doma Karlovec – druženje ob knjigi: Beremo slovensko

SKD Ajda, Umag

2. 10. 2024 – Začetek dopolnilnega pouka slovenskega jezika 2024/2025

12. 10. 2024 ob 18.00 uri – Dnevi slovenske kulture v Istri (Umag, Gledališka dvorana Antonio Coslovich)

– Odprtje likovne razstave »Triglavska jezera« / Društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, glasbeno-literarni večer / Goriški literarni klub GOvoRICA ter ženski pevski zbor in folklorna skupina SKD Ajda

SKD Triglav, Split

Konec oktobra – Pričetek pouka otroške skupine Kekec (ko se ustali njihov urnik v redni šoli)

Vse ostale sekcije (zbor, literarna, likovna, keramičarska in čipkarska) bodo delovale po ustaljenem urniku in vsaka zase pripravljale razstave, ki bodo okoli božiča in kulturnega praznika.

Tajništvo bo opravilo kvartalni obračun.

Prispevki za Planiko se še vedno zbirajo in pripravljajo za tisk.

Slovenski dom Zagreb, Zagreb

2. 10. 2024 - otvoritev skupinske razstave Izven okvirja, v sodelovanju s portalom Ludvig dizajn (ob 19. uri v Prešernovi dvorani)

12. 10. 2024 – strokovno potovanje v Rogatec (ogled največjega slovenskega muzeja na - prostem) in Rogaško Slatino (obisk zdraviliškega parka, ogled naravnih in kulturnih znamenitosti).

23. 10. 2024 - obeleževanje dneva reformacije z zavodom Parnas iz Velikih Lašč: knjigoveška delavnica iz časa Primoža Trubarja (ob 18. uri)

KONTAKTNI PODATKI SLOVENSКИH DRUŠTEV NA HRVAŠKEM so dostopni na:

- **Slovenski dom Zagreb, Zagreb:**
<http://www.slovenci-zagreb.hr/si/kontakt/>,
- **Slovenski dom KPD Bazovica, Reka:**
https://www.bazovica.hr/?page_id=548,
- **SKD Triglav, Split:**
<https://triglav-split.hr/stiki>,
- **SKD Lipa, Dubrovnik:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=510,
- **SKD Istra, Pulj:**
<http://www.skdistra.hr/sl/kontakt/>,
- **SKD Snežnik, Lovran:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=519,
- **SKD Lipa, Zadar:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=549,
- **KD Slovenski dom, Karlovec:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=513,
- **Društvo Slovencev Labin, Labin:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=516,
- **SKD Stanko Vraz, Osijek:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=522,
- **SKD Lipa, Buzet:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=507,
- **SKD Oljka, Poreč:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=525,
- **SKD Nagelj, Varaždin:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=546,
- **SKD Gorski kotar, Tršće:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=540,
- **SKD Ajda, Umag:**
https://www.slovenci.hr/?page_id=543,
- **SKD Prešeren, Lokve:**
<https://web.facebook.com/107481584923685>.

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Podpinjol 43
HR-51000 Reka
E-mail: zveza@slovenci.hr
Spletna stran: www.slovenci.hr

Priprava besedil: Sandra Grudenč
Urejanje: David Glažar
Lektoriranje: Nina Barlič
Zaporedna številka Mesečnega biltena: 40
Reka, september 2024

Bilten je brezplačen. Izdajanje Mesečnega biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu:

Naslov: Erjavčeva cesta 15, SI-1000 Ljubljana
Telefon: +386 1 230 80 00
E-pošta: urad.slovenci@gov.si

Za vsa konzularna vprašanja se lahko obrnete na Veleposlaništvo Republike Slovenije v Zagrebu:

Naslov: Alagovićeva 30, HR-10000 Zagreb
Telefon: +385 1 63 11 011
E-pošta: sloembassy.zagreb@gov.si

